

**UCHWAŁA NR 29(IV)19
RADY GMINY PORAJ**

z dnia 31 stycznia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Narkomanii na 2019 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 994 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 2137 z późn. zm.) i art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.)

**Rada Gminy Poraj
uchwala, co następuje :**

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Środki finansowe pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczyć na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poraj oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2019 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy Poraj

Sylwester Sawicki

Załącznik do uchwały
Nr 29(IV)19
Rady Gminy Poraj
z dnia 31 stycznia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ NARKOMANII
NA ROK 2019**

I. Podstawy prawne programu

Podstawę prawną do prowadzenia działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 2137 z późn. zm.). Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań, które powinny być realizowane przez samorządy gminne oraz sposób ich realizacji.

W szczególności zadania te obejmują :

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Podstawę prawną do prowadzenia działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.). Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań, które powinny być realizowane przez samorządy gminne oraz sposób ich realizacji. Zadania te obejmują :

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii w Gminie Poraj na rok 2019 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień. Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i substancje psychoaktywne w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z uzależnieniami, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 oraz rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Finansową podstawę realizacji Programu stanowią dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. Analiza sprzedaży alkoholu w Gminie Poraj

Alkohol ze względu na swoją naturę działania nie może być postrzegany jako zwyczajny towar konsumpcyjny dostępny na rynku jak każdy inny produkt. Podwójna rola alkoholu polega na tym, że jest on z jednej strony produktem legalnie dostępnym, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego w Polsce, podobnie jak w innych krajach europejskich, regulacje prawne związane z handlem alkoholem mają charakter reglamentacyjny, czyli ograniczający. Oznacza to, że produkcja, sprzedaż i spożywanie alkoholu są prawnie dozwolone, ale ze względu na szkody, jakie powoduje używanie alkoholu, ustawodawca poprzez stosowne akty prawne reguluje kwestie dostępności, wprowadzając ograniczenia (np. zakazy sprzedaży alkoholu w określonych miejscach) lub dodatkowe wymagania. Znacząca część uprawnień w sprawie ograniczania dostępności alkoholu została w drodze ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przekazana do wyłącznej kompetencji samorządów gminnych.

Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) ustaliła Rada Gminy Poraj Uchwałą Nr 360(XLIX)18 w dniu 27 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania na terenie Gminy Poraj miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Stan na 31 grudnia 2018 roku - Detal :

Lp.	Miejscowość	Ilość punktów		
		4,5 %	4,5%-18 %	pow. 18 %
1.	Poraj	12	10	10
2.	Żarki Letnisko	4	4	4
3.	Jastrząb	3	3	3
4.	Choroń	2	2	2
5.	Masłońskie	2	2	2
6.	Gęczyn	1	1	1
7.	Kuźnica Stara	1	1	1
8.	Dębowiec	0	0	0

Stan na 31 grudnia 2018 roku - Gastronomia :

Lp.	Miejscowość	Ilość punktów		
		4,5 %	4,5% - 18 %	pow.18 %
1.	Poraj	4	4	4
2.	Żarki Letnisko	5	2	3
3.	Jastrząb	3	1	1
4.	Choroń	2	0	0
5.	Masłońskie	1	0	0
6.	Gęzyn	0	0	0
7.	Kuźnica Stara	0	0	0
8.	Dębowiec	0	0	0

III. Diagnoza sytuacji dot. problemów alkoholowych w Gminie Poraj

Według wyliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, problem uzależnienia dotyczy ok. 2% mieszkańców Polski. 4% Polaków to dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika. Identyczny odsetek dzieci wychowuje się w rodzinach alkoholików. 5% populacji kraju to osoby pijące szkodliwe, zaś ok. 66% członków rodzin alkoholików (zarówno dorosłych jak i dzieci) staje się ofiarami przemocy domowej. Zmniejszając skalę do poziomu gminy, otrzymujemy następujące liczby:

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

Gmina Poraj 10 914 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2018 roku)		
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2 % populacji (wg PARPA)	ok. 218 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4 % populacji	ok. 437 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4 % populacji	ok. 437 dzieci

Uzależnienie od alkoholu powoduje zmiany w funkcjonowaniu fizjologicznym, psychologicznym i poznawczym. Przyczynia się do rozwoju szeregu poważnych chorób oraz powoduje dezorganizację życia społecznego osób uzależnionych i ich rodzin. Istnieje wysoki związek między uzależnieniem od alkoholu a bezrobociem, niższym statusem socjoekonomicznym, wypadkami i przemocą interpersonalną.

Dane za rok 2018	
Ilość wezwań na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia	13 osób : w tym 7 osób z Poraja, 2 osoby z Choronia, 1 osoba z Jastrzębia, 2 osoby z Żarek Letnisko, 1 osoba z Kuźnicy Folwark
Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do leczenia odwykowego	6 osób

Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wynikłymi potrzebami w Gminie Poraj funkcjonuje punkt konsultacyjny, w którym zatrudniony jest specjalista psychoterapii uzależnień.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące),
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Punkt konsultacyjny jest dostępny dla klientów w godzinach popołudniowych, a warunki lokalowe gwarantują osobom zgłaszającym się do punktu dyskrecję i komfort psychiczny. W 2018 roku z porad specjalisty uzależnień skorzystało 30 osób. Pani psycholog udzieliła 121 porad.

IV. Cele programu

1. Kreowanie na terenie gminy polityki rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, służącej zmniejszaniu aktualnych i zapobieganiu nowym problemom.

2. Podejmowanie współpracy z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami, w kompetencjach których znajduje się profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i pozostałych uzależnień.

3. Wspieranie działalności Świetlic Środowiskowych i prowadzenie na terenie szkół i świetlic działalności edukacyjno-profilaktycznej.

V. Zadania Gminy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu uzależnieniom.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

- prowadzenie rozmów informacyjno-motywujących z osobami uzależnionymi i sprawcami przemocy w rodzinie w celu zmobilizowania ich do podjęcia leczenia odwykowego,
- informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- prowadzenie zajęć terapeutycznych przez psychologa,
- kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Myszkowie o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego,
- współpraca ze Stowarzyszeniami i Klubami Abstynenta skupiającymi mieszkańców Gminy Poraj.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i narkomania, pomocy psychologicznej i prawnej, a szczególnie ochrony przez przemocą w rodzinie.

- pomoc dla dorosłych członków rodziny poprzez wczesne wykrywanie zagrożeń związanych z uzależnieniami, dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanią,

- organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych jako jednej z form wyrównywania szans dydaktycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i innymi zagrożeniami,
- finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych w świetlicach środowiskowych,
- wspieranie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie dotkniętej problemem uzależnień.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie zbiorowego wypoczynku dzieci i młodzieży wraz realizacją programów profilaktycznych i terapeutycznych w ramach akcji letniej i zimowej,
- wspomaganie finansowe konkretnych programów profilaktycznych, które będą służyły polepszeniu bazy zabezpieczającej czas wolny,
- organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, konkursów tematycznych, spektakli teatralnych,
- zakup nagród i posiłków regeneracyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin podwyższonego ryzyka uczestniczących w imprezach integracyjnych,
- finansowanie bieżącej działalności świetlic środowiskowych na terenie Gminy Poraj : w Poraju, Żarkach Letnisko, Jastrzębiu, Choroniu, Masłońskim i Kuźnicy Starej,
- prowadzenie dożywiania dzieci, które uczestniczą w zajęciach organizowanych na terenie świetlic środowiskowych,
- zakup paczek mikołajkowych,
- organizowanie różnorodnych alternatywnych zajęć w czasie ferii zimowych oraz letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych szczególnie zagrożonych problemem alkoholowym.

Zadanie 4.

Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- utrzymywanie stałej współpracy z PARPĄ,
- wspomaganie podejmowanych przez organizacje i instytucje działań promujących zdrowy styl życia i edukację w obszarze uzależnień : festyny, turnieje, zawody sportowe, pikniki rodzinne,
- finansowanie autorskich programów profilaktycznych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, które spełniają kryteria i posiadają odpowiednie rekomendacje.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- interwencja w przypadku sprzedaży alkoholu nieletnim,

- interwencja w przypadku promocji i reklamy w sposób niezgodny z postanowieniami ustawy,
- kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych - badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim wraz z kampanią informacyjną,

VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów uzależnień na szczeblu lokalnym pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja realizuje zapisy Programu i dba o prawidłowe i racjonalne wykonanie przydzielonego budżetu. Podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. Komisja opiniuje również zgodność lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z odnośnymi uchwałami rady gminy oraz wydaje opinie w drodze postanowień, stanowiących warunek wydania zezwolenia przez wójta na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych.

Członkowie Komisji przeprowadzają rozmowy z osobami dotkniętymi problemami uzależnień, informują o specjalistycznych placówkach zajmujących się tymi problemami, udzielają informacji na temat szkodliwości alkoholu i mechanizmów choroby alkoholowej, informują o możliwościach leczenia, motywują i kierują do leczenia osoby, wobec których zachodziło uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej.

Komisja stale współpracuje z Sądem, Prokuraturą, Kuratorami Sądowymi, Zakładami Lecznictwa Odwykowego, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i placówkami oświatowymi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poraju nadzoruje i koordynuje pracę świetlic środowiskowych na terenie Gminy Poraj. Placówki w Poraju, Żarkach Letnisko, Jastrzębiu, Choroni, Masłońskim i Kuźnicy Starej skupiają około 150 dzieci.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za udział w pracach Komisji – za posiedzenie w wysokości 10 % minimalnego wynagrodzenia na 2019 rok.

Za nieobecność Członka Komisji na posiedzeniu wynagrodzenie nie przysługuje. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpisana lista obecności.

VII. HARMONOGRAM ZADAŃ

Lp.	Kierunki działania	Formy realizacji	Koszt
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych	1. Wynagrodzenie specjalisty psychoterapii uzależnień w punkcie konsultacyjnym. Prowadzenie zajęć psychoterapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych	15.000,00
2.	Udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przez przemocą w rodzinie	1. Funkcjonowanie świetlic środowiskowych w Poraju, Jastrzębiu, Żarkach Letnisko, Choroni, Masłowski i Kuźnicy Starej 2. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wynagrodzenia, delegacje, szkolenia. 3. Opłaty sądowe, opinie biegłych – niezbędne do złożenia wniosku o zobowiązanie do leczenia odwykowego	170.000,00 20.000,00 3.000,00
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1. Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, prelekcje i programy profilaktyczne dla rodziców. Realizacja spektakli teatralnych, zajęć warsztatowych, konkursów, organizacja zajęć i imprez promujących zdrowy styl życia bez alkoholu i narkotyków ze szczególnym uwzględnieniem zajęć sportowych w celu utrwalenia wśród dzieci i młodzieży wzorca aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym zakup nagród dla zwycięzców zawodów, konkursów). 2. Badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim wraz z kampanią informacyjną. 3. Dofinansowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka	12.000,00 3.000,00 2.000,00
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych	1. Zakup wydawnictw i prenumerata czasopism o tematyce uzależnień. 2. Dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie profilaktyki uzależnień	3.000,00 2.000,00

5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	1. Interwencja w sytuacji stwierdzenia reklamy napojów alkoholowych oraz w przypadkach sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim bądź nietrzeźwym. 2. Współpraca z policją w celu wyeliminowania spożywania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży detalicznej, na ulicach, placach w parkach i innych miejscach użyteczności publicznej	- -
6.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin	-

Razem 230.000,00

Uwaga : kwota zaplanowanych wydatków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 może ulec zmianie z uwagi na zmniejszenie lub zwiększenie środków finansowych z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.